

อาบัติ “ปาราชิก” ย้อนดูเหตุการณ์ปาราชิกสมัยรัชกาลที่ 4

ผู้เขียน อิมวัง

เผยแพร่ วันเสาร์ที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ.2568

อาบัติปาราชิก ย้อนดูเหตุการณ์ปาราชิกสมัยรัชกาลที่ 4

ปาราชิก แปลว่า ยังผู้ต้องให้ฟ่าย [1], ผู้ฟ่ายแพ้ เป็นอาบัติของภิกษุที่มีโทษร้ายแรงที่สุดในพุทธบัญญัติ

ปาราชิกมี 4 ประการ คือ เมถุนปาราชิก-เสพเมถุน, อทินนาทานปาราชิก-การลักทรัพย์, มนุสสวิคคหปาราชิก-การฆ่ามนุษย์ และอุตตริมนุสสธรรมปาราชิก-การอวดมนุสธรรม [2]

ไม่เพียงแต่ในพุทธบัญญัติเท่านั้น ปาราชิกยังปรากฏในกฎหมายของไทยมาแต่โบราณ ทั้งนี้เพราะรัฐจำเป็นต้องมีบทบาทควบคุมสังคมและคนในสังคม ภิกษุและศาสนาในทางธรรมจึงมีอาจแยกขาดออกจากทางโลกได้

พระไอยการลักษณะฝั้วเมีย ในกฎหมายตราสามดวงที่ตราขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 1 บัญญัติว่า “พระครูภิกษุสามเณรผิดเมียท่านถึงชำเราชื่อว่าปาราชิกให้สึกออกเสียแล้วปรับไหม...” [3] และ “ถ้าพระครูภิกษุสามเณรผู้อยู่ในศีลทำทุราจานผิดกิจวินัยทำร้ายด้วยหญิงบทฝั้วมิได้ ถึงชำเราเป็นสัง

ใช้ชื่อว่าปาราชิก ให้สีกออกลงโทษทวนด้วยลวดหนัง 25 ถึง 50 ที ส่งตัวลงหญาข้างหลวง ส่วน
หญิงนั้นให้ทำโทษดุหญิงทำชู้นอกใจผัวนักแล” [4]

นอกจากนี้ยังมีกฎหมายกำหนดให้คณะสงฆ์ต้องคอยกวาดขันมิให้ภิกษุกระทำอาบัติปาราชิก หากพบว่า
ปาราชิกแต่ปกปิดแล้วยังให้เข้าร่วมปฏิบัติกิจสงฆ์ จนเป็นมณฑลแก่พระศาสนา ต้องถูกลงพระราช
อาญาอีกด้วย

พระสงฆ์ถือตาลปัตร ภาพพิมพ์ปลายศตวรรษที่ 17 ภาพจากหอสมุดแห่งชาติกรุงปารีส

จากกฎหมายในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์นี้แสดงให้เห็นว่า ยังมีภิกษุบางรูปพระพฤติกรรมไม่สมควร
กระทำอาบัติปาราชิกโดยเฉพาะเมณูปาราชิก หรือการเสพสังวาสกับผู้อื่น ถึงสมัยรัชกาลที่ 4
เหตุการณ์ลักษณะเช่นนี้ยังมีให้พบเห็นอยู่ จนพระองค์ต้องออกประกาศว่าด้วยเรื่องฟ้องหา
ปาราชิก เมื่อ พ.ศ. 2396 ความว่า

“ด้วยพระสงฆ์ทุกวันนี้ดูเหมือนจะไม่มีศรัทธาที่จะให้เป็นประโยชน์ชั่วนี้ชั่วหน้า บวชในพระศาสนา
แล้วตั้งใจจะหาแต่ลาภสักการ แล้วกระทำอุลามกต่าง ๆ เป็นต้นว่าไปคบหาผู้หญิงพูดจากันในที่ลับ
แต่สองต่อสองจนถึงชำเรากันดังนี้เห็นจะมีอยู่โดยมาก แต่หากว่าไม่มีผู้ใดจะฟ้องร้องว่ากล่าว
เหมือนเรื่องอ้ายเสนไปคบหากันกับอี่หนู ไปมาหากันจนถึงชำเรากันทั้งพระแล้วมีคนไปฟ้องหาใน
กรมพระธรรมการ

กรมพระธรรมการแลตุลาการชำระอ้ายเสนาหาเป็นสัจไม่ด้วยเห็นแก่อ้ายเสนา ครั้นมาภายหลังอ้ายเสนา กับอีหนูกลับมาเป็นผัวเมียกันเข้า ครั้นเอาตัวอีหนูมาถามกลับรับเป็นสัจ แต่ตัวอ้ายเสนานั้นหนีไปยังไม่ได้ตัว แลพระสงฆ์อื่น ๆ ก็เห็นจะเป็นเหมือนอ้ายเสนาจะมีอยู่มาก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ว่าแต่นี้สืบไป ถ้าผู้ใดรู้เห็นว่าพระสงฆ์รูปใดวัดใดเป็นเช่นอ้ายเสนานี้แล้ว ให้เห็นแก่พระศาสนาอย่าได้ปิดบังอำพรางไว้ ให้มาฟ้องร้องว่ากล่าวในกรมพระธรรมการตามกระทรวง...” [5]

รัชกาลที่ 4 ทรงต้องการให้ราษฎรช่วยกันสอดส่อง หากพบกรณีดังกล่าวก็ให้มาฟ้องร้องในกรมพระธรรมการตามกระทรวง แต่หากตุลาการผู้ไต่สวนเอนเอียงเห็นแก่ฝ่ายจำเลย ทำการผิดผ่อนจนเนิ่นนาน ก็ให้โจทก์ทำเรื่องถวายฎีกา แล้วพระองค์จะทรงแต่งตั้งคนไปตัดสินความ หากชำระความว่าเป็นจริง คือ ฎีกาปราศิกด้วยเหตุเสพเมถุน โจทก์ก็จะได้รับพระราชทานรางวัลตามสมควรอีกด้วย

นอกจากนี้ ในประกาศยังระบุด้วยว่า หากราษฎรหรือผู้ใดที่มีบ้านใกล้เรือนเคียง รู้เห็นการกระทำผิดแล้วปิดบังไม่ยอมมาฟ้องร้องกับทางราชการจะต้องถูกปรับ (ให้เข้าเดือน) ถ้าคนที่เป็นผู้รู้เห็นเป็นใจหรือช่วยเป็นพ้อสื่อแม่ซักระหว่างฎีกากับผู้หญิง หากชำระความว่าเป็นจริงจะต้องถูกปรับเช่นกัน (ไปเป็นตะพุ่นหญ้าช้าง คือ หาหญ้าให้ช้างกิน)

รายละเอียดของ ปราศิก มี 4 ประการ ดังนี้

“สิกขาบทที่ 1 ว่า ฎีกาใดถึงพร้อมด้วยสิกขาและธรรมเนียมเลี้ยงชีพร่วมกันของฎีกาทั้งหลายแล้ว ไม่กล่าวคินสิกขา ไม่ได้ทำให้แจ้ง ความเป็นผู้ถอยกำลัง [คือความท้อแท้] จะพึงเสพเมถุนธรรม โดยที่สุดแม้ในดิรัจฉานตัวเมีย ฎีกานี้เป็นปราศิก ไม่มีสังวาส [คือธรรมเป็นเหตุอยู่ร่วมกับฎีกาอื่น]”

กล่าวคือ ห้ามมิให้เสพเมถุนธรรม...คือ ให้องคชาติเข้าไปในทวารทั้ง 3 คือ ทวารหนัก 1 ทวารเบา 1 ปาก 1 ของมนุษย์และอมมนุษย์ คือ เทวดา ยักษ์ เปรต ฝี่ ปีศาจ และสัตว์ดิรัจฉาน ทั้งหญิงชาย ตัวผู้ตัวเมีย เป็น 3 จำพวกด้วยกัน แม้ว่าฎีกาเสพเมถุนในซากศพที่มีทวารทั้ง 3 นั้น อันสัตว์กัดกินเสียยังไม่ครั้งหนึ่งก็ดี ฎีกาให้ผู้อื่นใส่องคชาติเข้าไปในทวารหนักและปากของตนก็ดี ฎีกาหลังอ่อนก้มลงมองคชาติของตนเองก็ดี ฎีกาที่มีองคชาติยาวจับองคชาติแห่แยงเข้าไปในทวารหนักของตนเองก็ดี อาการเหล่านี้ชื่อว่าเสพเมถุนทั้งสิ้น [7]

“ลิกขาบทที่ 2 ว่า อนึ่ง ภิกษุใดถือเอาทรัพย์อันเจ้าของไม่ได้ให้เป็นส่วนแห่งโจรกรรม จากบ้านก็ดี จากปากก็ดี พระราชาจับโจรได้แล้วฆ่าเสียบ้าง จำขังไว้บ้าง เนรเทศเสียบ้าง ด้วยปรับโทษว่า เจ้าเป็นโจร เจ้าเป็นคนพาล เจ้าเป็นคนหลง เจ้าเป็นขโมยดังนี้ เพราะถือเอาทรัพย์อันเจ้าของไม่ได้ให้เห็นปานใด ภิกษุถือเอาทรัพย์อันเจ้าของไม่ได้ให้เห็นปานนั้น แม้ภิกษุนี้ ก็เป็นปาราชิก หาสังวาสมิได้” [8]

กล่าวคือ ห้ามมิให้ลักทรัพย์สิ่งของที่เจ้าของหวงแหน มิได้อนุญาตยอมให้ภิกษุมีไถยจิต (จิตคิดลักขโมย) คิดจะขโมย ล้วง ลัก เบียดบัง ฉ้อ ตระบัด ปล้นสะดม ช่มเหง แย่งชิง ลอบ ริบถือเอาพัสดุ สิ่งของที่เจ้าของหวงแหน ควรแก่ราคา 5 มาสก ที่เรียกว่าหนึ่งบาทของชาวมครขึ้นไป คิดเป็นราคาทองหนัก 20 เมล็ดข้าวเปลือกทอนลงเป็นเงินสองสลึงเฟื้องกับห้าก่าในสยามประเทศนี้ ลักเองก็ดี ให้ผู้อื่นลักก็ดี ภิกษุนั้นเป็นปาราชิก... [9]

พระสงฆ์สยามในอดีต

“ลิกขาบทที่ 3 ว่า อนึ่ง ภิกษุใดแก่งพรากกายมนุษย์จากชีวิต หรือแสวงหาศีลตราอันจะนำ [ชีวิต] เสีย ให้แก่กายมนุษย์นั้น หรือพรรณาคุณแห่งความตาย หรือชักชวนเพื่ออันตาย ด้วยคำว่า นายผู้เป็นชาย มีประโยชน์อะไรแก่ท่านด้วยชีวิตอันชั่วนี้ ท่านตายเสียดีกว่าเป็นอยู่ ดังนี้ เธอมีจิตใจ มีจิตดำริอย่างนี้ พรรณาคุณแห่งความตายก็ดี ชักชวนเพื่ออันตายก็ดี โดยหลายนัย แม้ภิกษุนี้ ก็เป็นปาราชิก หาสังวาสมิได้” [10]

กล่าวคือ ห้ามมิให้ฆ่านุชย์ในกรรม นอกกรรม ภิกษุรูปใดรู้ว่ามนุษย์มีชีวิตคิดแก่งจะฆ่าให้ตาย ด้วยอุบายต่าง ๆ จำเดิมแต่ประกอบยาให้หญิงมีครรภ์กิน ให้ครรภ์คือสัตว์ที่เกิดในท้องมารดา ตั้งแต่แรกตั้งปฐมวิญญาณให้ตกไป ฆ่าด้วยมือตนก็ดี ใช้ให้ผู้อื่นฆ่าก็ดี หรือวางศัสตราวุธไว้ใกล้เพื่อ จะให้เขาฆ่ากัน ตายก็ดีหรือแก่งพรรณนาคุณความตายให้เขาเกลียดหน่ายร้ายกาย ไม่เสียชีวิต ฆ่าตัวตายเสียก็ดี หรือชักชวนให้ถือเอาถ้อยคำของตนว่า ท่านอยู่ทนทุกข์ลำบากไปต้องการ อะไร ตายเสียดีกว่าอยู่ดังนี้ ถ้าเขาฆ่าตัวตายตามคำก็ดี หรือแก่งหลอกหลอนให้เขาตกใจตายก็ดี เมื่อคิดจะให้มนุษย์ตายแก่งประกอบอุบายต่าง ๆ สมตามความคิดของตนได้แล้ว ชื่อว่าเป็นอันฆ่านุชย์ตายทั้งสิ้น ภิกษุแก่งให้มนุษย์ตายด้วยอุบายต่าง ๆ ดังว่ามานี้ภิกษุนั้นเป็นปาราชิก [11]

“สิกขาบทที่ 4 ว่า อนึ่ง ภิกษุใดไม่รู้เฉพาะ [คือไม่รู้จริง ๆ] กล่าวอวดอุตริมนุสสรธรรม อันเป็น ความเห็นอย่างประเสริฐ อย่างสามารถ น้อมเข้ามาในตัวเองว่า ข้าพเจ้ารู้อย่างนี้ ข้าพเจ้าเห็นอย่างนี้ ครั้นสมัยอื่นแต่นั้น อันผู้ใดผู้หนึ่งถือเอาตามก็ตาม ไม่ถือเอาตามก็ตาม [คือเชื่อก็ตาม ไม่เชื่อก็ตาม แต่ในบทบาทขณีย์คัมภีร์วิภังค์ แก่ความว่า ถูกซักถามก็ตาม ไม่ถูกซักถามก็ตาม] ก็เป็นต้องอาบัติ แล้ว มุ่งความหมดจด [คือพันโทษ] จะพึงกล่าวอย่างนี้ว่า แน่ะท่าน ข้าพเจ้าไม่รู้ ได้กล่าวว่ามี เห็น ได้กล่าวว่ามี ได้พูดพล่อย ๆ เป็นเท็จเปล่า ๆ เว้นไว้แต่สำคัญว่าได้บรรลุ แม้ภิกษุนี้ก็เป็น ปาราชิก หาสิ่งวาสนิได้” [12]

กล่าวคือ ห้ามมิให้อ้างอวดอุตริมนุสสรธรรม (คืออวดธรรมอันยอดเยี่ยมของมนุษย์ ได้แก่ ฌาณวิโมกข์ สมานิ สมบัติ มรรคผล หรือเรียกกง่าย ๆ ว่า ธรรมวิเศษหรือคุณวิเศษ) ที่ไม่มีในตน ภิกษุรูปใดไม่รู้ ไม่เห็น ไม่ได้ไม่ถึง ไม่ได้ตรัสรู้ แต่เป็นคนใจบาป อยากจะได้ลาภสักการะ จะให้มีผู้สรรเสริญเลื่อง ลือชื่อคุณ กล่าวอวดซึ่งธรรมของมนุษย์...อวดคุณวิเศษที่ไม่มีในตนให้มนุษย์เชื่อถือ แม้จะใช้เล่ห์ อุบายเปรียบปรายแสดงกายวิการเป็นเลศกระหีบตา พักหน้าเป็นต้น ให้สังเกตสำคัญว่า ตนได้ คุณวิเศษดังว่ามานี้ก็ดี เมื่อมนุษย์เชื่อถือตามความคิดของตนในขณะนั้นแล้ว ภิกษุนั้นเป็นปาราชิก [13]

อ้างอิง :

[1] [6] [8] [10] [12] วชิรญาณวโรรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยา. (2512). วินัยมุข เล่ม 1 หลักสูตรนักรธรรมชั้นตรี. พิมพ์ครั้งที่ 28. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย.

[2] [7] [9] [11] [13] ปฏิบัติบูชา. (2544). อนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ พระภิกษุหลวง สุขุมค์โล นักรธรรมโท ณ ฌาปนสถานวัดดอนแจง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี วันอาทิตย์ ที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2544. ม.ป.พ.

[5] กรมศิลปากร. (2528). ประชุมประกาศรัชกาลที่ 4 เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.

[3] [4] พิศาล พันธุ์วัฒนา. (พฤษภาคม-สิงหาคม, 2559). บทลงโทษของพระภิกษุที่ปาราชิกสิกขาบท 1. วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์. ปีที่ 3 : ฉบับที่ 2.

เผยแพร่ในระบบออนไลน์ครั้งแรกเมื่อ 7 กรกฎาคม 2564

https://www.silpa-mag.com/history/article_70807